

Slovenski dom

Štev. 153.

V Ljubljani, sobota 9. julija 1938.

Leto III

Zavzetje Nulesa, zadnje važnejše postojanke pred Saguntom Francova vojska 40 km pred Valencijo

Hendaye, 9. jul. o. Reuter poroča, da so oddelki generala Aranda večeraj popoldne zavzeli mesto Nules, ki šteje 10.000 prebivalcev in je zadnja važnejša postojanka pred Sagunto. Ko so nacionalistični oddelki prodrli v mesto, so našli tam okrog 400 trupel ljudi, ki niso hoteli z rdečimi branilci zapustiti Nulesa in so jih rdeči pred odhodom poklali.

Oddelki generala Arande so prodrli še 5 km od mesta Najuk v smeri proti Saguntu. Nacionalistična vojska je zdaj oddaljena 41 km od Valencije ter 18 km od Sagunta. Nacionalisti se bližajo prelazu Almenari v pogorju Cid. Po zavzetju pre-

laza bodo imeli odprto prosto pot v ravan, na kateri leži Valencija.

Zupan v Saguntu je večeraj izdal oklice vsemu prebivalstvu v mestu in okolici, naj prihitijo na pomoč branilec mesta in pomagat pri utrjevalnih delih, češ, da pomeni Sagunto vrata v Valencijo, katere usoda bo po paden tega mesta tudi zapetena, z njo pa tudi usoda Madrida. V oklicu navaja zupan za vzgled junaštvo Saguntčanov v rimskem času.

Vlada v Barceloni je tudi izdala poziv na prebivalstvo, naj se z vsemi silami zavzame za obrambo Sagunta in Valencije.

Zahodni oddelki Francove armade prodirajo v smeri od Teruela ob Turiji proti Valenciji. Kaže, da nameravajo nacionalisti naskočiti mesto z dveh strani in pa z morja.

Odstop Negrinove vlade

Pariz, 9. jul. Po poročilih današnjih francoskih listov je v Barceloni odstopila vlada, kateri je predsedoval Negrin. Novo vlado je sestavil Prieto, ki velja za zagovornika misli, naj barcelonska vlada takoj začne pogajanja z generalom Francom za premirje. Kdo vse je v novi vladi, še ni znano.

Vesti 9. julija

Turistični poleti. Italijanska družba za zračni promet »Ala Littoria« je vpeljala za vse delavnike turistični promet iz Trsta v Benetke in nazaj z vključenim kosilom v Benetkah.

Za 10 milijonov dolarjev mehiškega petroleja je kupila od Mehike ameriška družba Davis & Co. Petrolej je prodala v glavnem Italiji in Nemčiji.

Egiptovska vojska, mornarica in splošna obramba bodo v štirih letih tako izpopolnjene, da se bo Egipt lahko sam branil proti slehernemu morebitnemu napadu, je med razpravo o vojnem proračunu povedal predsednik egiptovske vlade Nahas paša v zbornici. Pri razpravi so nekateri poslanci zelo napadali angleško vojaško odposlanstvo, ki vodi oboroževalna dela.

Mednarodna konferenca za sladkor v Londonu je spet začela s sejami in bo določila cene sladkorni pesi za letoš.

26.000 novih motornih vozil so prodale italijanske avtomobilske tovarne v prvih petih mesecih letos samo doma.

Obalne vaje francoske vojske, pri katerih je sodelovala tudi mornarica, so se večeraj končale blizu Lorienta.

Francoski diplomatski zastopnik v Rimu Blondel je protestiral pri italijanski vladi zaradi nedavnega dogodka na francosko-italijanski meji, kjer so italijanske straže obstreljevale dva francoska izletnika.

Sovjetski odpravnik poslov v Londonu Kagan je sporočil odboru za nevmešavanje, da tudi moskovska vlada sprejema angleški načrt za umik protovoljce iz Španije.

Nemški gospodarski minister dr. Funk je večeraj sprejel turškega ministra Menemen Zogluja in z njim imel važen posvet o morebitni poglobitvi in ojačenju gospodarskih stikov med Nemčijo in Turčijo. Nemčija hoče s to poglobitvijo izpodrinuti angleški gospodarski in politični vpliv.

Proizvodnja aluminija v Italiji je letos narasla za tretjino v primeri s prvimi šestimi meseci lanskega leta.

Prvi seznam Poljakov, ki so izgubili po novih določilih poljsko državljanstvo, so večeraj priobčili poljski listi. Po tem seznamu je ob državljanstvo 58 oseb, ki so v tujini delovale proti poljski državi.

Stadion za prihodnje olimpijske igre so že začeli graditi v Tokiu. Stadion bo končan v marcu 1940.

Volitev ciganskega kralja bo v kratkem v poljski Gdiniji. Najresnejši kandidat za to mesto je neki Mihael Kvig.

Tuja zastopstva na prireditvah v Pragi so pred odhodom v domovino položila vence na grob pokojnega predsednika Masaryka.

Madžarski ministrski predsednik Imredy pride na uradni obisk v Rim 18. julija.

Bivši avstrijski kancler dr. Schuschnigg ne bo postavljen pred sodišče, ker ne boje dati hitlerjevske oblasti tujini novega poudarka za napade na Nemčijo, katere bi pravda proti bivšemu voditelju Avstrije upravičeno izvala.

O zunanji politiki dr. Stojadinovića je prinesel lep članek eden največjih katoliških dnevnikov v Evropi »Luxemburger Wort«. Članek je v evropskih krogih vzbudil veliko pozornost.

Vrhovni inspektor španske falangistične stranke je prišel po posebnem nalogu v Italijo in bo za svojega bivanja tam gost italijanske fašistovske stranke.

Združenje angleških zdravnikov, ki šteje 6000 članov, je zagrozilo s stavko, če vlada ne bo preklicala dovoljenj, ki jih je dala številnim judovskim zdravnikom iz Avstrije za naselitev in izvrševanje zdravniškega dela v Angliji.

Zakonski načrt o občinskih volitvah je sprejela poljska poslanska zbornica. Volitve po tem zakonu bodo najbrž v jeseni.

Zastopstvo bivših nemških bojevnikov, ki se je več dni mudilo na Poljskem, je večeraj odpotovalo domov. Nemci so pri odhodu obljubili, da bodo odslej z vsemi silami delovali za prijateljstvo med Nemčijo in Poljsko.

Francoski zdravstveni minister Marc Rucart je v Pragi obiskal zunanjega ministra Krofta in predsednika vlade dr. Hodžo. Z obema je imel dolge in najbrž važne razgovore.

Parisko trgovsko sodišče je sprejelo sklep, po katerem mora 40 ton španskega zlata, spravljene ga v francoski državni banki, ostati še nadalje tam kot jamčevina za francosko premoženje v Španiji, ki je ali bo zaradi državljanske vojne veliko trpelo. Za to zlato je tekel hud boj, katere španska stranka ga bo dobila. Poslanik barcelonske vlade v Parizu je zaradi te razsodbe protestiral pri francoski vladi, češ da je s to razsodbo vzeti njegovi državi najvažnejši denarni vir in to v tako potrebnem času.

Pododbor odbora za pomoč beguncem iz Avstrije in Nemčije bo izdelal spomenico, v kateri bo ostro nastopil proti tako imenovanim avtoritarnim državam, češ da te države pod pretežo, da izganjajo neljube elemente, pošiljajo v demokracije dežele skupine nemirnežev in nasilnežev, ki potem zastrupljajo notranje razmere v teh državah.

Velike petrolejske čistilnice in skladišča bencina namerava na Švedskem urediti ameriški finančnik Davis, ki je od mehiškega vlade kupil za 10 milijonov petroleja.

Belgijski porotniki v Liegeu so večeraj obsodili na smrt zastrupljevalko Marijano Beckerjevo zaradi 11 umorov. Ker smrtno kazni v Belgiji ne izvršujejo, bodo morilki spremenili kazen v do smrtno ječo.

Na zadnji seji češkoslovaške vlade so sklepali o novih uredbah glede narodne obrambe in preureditve dela v raznih ministrstvih.

Poljski zunanji minister Beck bo prihodnji teden uradno obiskal letonsko prestolnico Rigo.

Predsednik mednarodnega Rdečega križa Norman Davis se je vrnil v Ameriko in pri prihodni dejal časnika, da vojna nevarnost v Evropi še ni minila, čeprav položaj ni tako nevaren kakor je bil leta 1914.

Pogajanja za prijateljsko pogodbo med Turčijo in sirske republiko so se na pobudo Francov začela pred dvema dneva v Ankari.

Palestina v ognju vstaje:

Novi bombni atentati v Jeruzalemu

Jeruzalem, 9. julija. o. Stanje v Palestini se je večeraj spet poslabšalo zaradi novih judovskih atentatov, ki so arabsko prebivalstvo razburili do skrajnosti. Večeraj jep red Jafskimi vrati, kjer je vhod v staro jeruzalemsko mesto in kjer so največje arabske kavarne ter postajališča avtobusov, neka Judinja vrgla bombo z avtobusa v skupino Arabcev.

Pri tem so našli smrt štirje Arabci. Policija je prišla poleg atentatorice še dva Juda. Med številnimi Arabci je ranjen tudi neki angleški stražnik.

V zvezi z atentatom je bilo aretiranih več sumljivih oseb, med njimi je tudi neka 12letna judovska učenka. Zdi se, da je vprav ona vrgla bombo, tako vsaj trdijo nekateri Arabci, ki so bili navzoči pri atentatu.

Ojačane vojaške patrle križarijo po mestu, medtem ko so drugi oddelki vojske zasedli vse vhode v mesto.

Vse glavne jeruzalemske ulice in trge je zasedlo vojaštvo, ki nosi puške z nasajenimi bajonetami. Vojaštvo je zasedlo tudi strehe večjih hiš in postavilo nanje strojnice. Vsi vhodi v staro mesto in njegovo okolico so zaprti. Na strehah avtobusov leže stražniki s puškami pripravljenimi za strel. Oblast hoče preprečiti nered, ki se utesnejo dogoditi po končanih mohamedanskih praznikih.

Arabci so večeraj na dveh krajih pretrgali železnico, ki drži iz Jeruzalema v Haifo. Porezali so tudi večino telefonskih in brzojavnih zvez. V Jordanski dolini je prišlo do novih bojev med Arabci, ki silijo čez mejo na pomoč svojim rojakom v Palestini in med angleškimi vojaškimi oddelki. V bojih je bilo naobehs traneh več ubitih in veliko ranjenih.

London, 9. julija. AA. (Havas). Odgovarjajoč na vprašanje majorja Attleja, je Chamberlain v zvezi z nemiri v Palestini izjavil sledeče: Izdan

je odlok, da se odpravita v Palestino dva batalijona strelcev, ki sta zdaj v Egiptu. Ta dva batalijona bosta ostala v Palestini tako dolgo, dokler ne prispe tjakaj nova brigada, ki bo stalno ostala tamkaj.

Poslanstvo katoliške Francije

Reims, 9. julija. Kardinal Suchard, nadškof v Reimsu je dal dopisniku Havasa izjavo, v kateri je poudaril pomen svečanosti, ki so bile prirejene v Reimsu ob obnovitvi tamkajšnje stolnice. Ta katedrala je bila silovito poškodovana v svetovni vojni. Njena obnovitev — je v svoji izjavi poudaril kardinal — ima dvojen pomen. Prvič pomeni priznanje Reimsu in njegovemu prebivalstvu, na drugi strani pa je to velikega pomena tudi za francosko cerkev. Poslanstvo katoliške Francije je v tem, da brani človekovo osebnost nasproti suženstvu in diktaturi od zunaj ter nasproti strahom in neprestanim bojem na znotraj. Obnovitev te mučniške stolnice daje nado, da bo Francija še bolj enotna, še lepša in bolj zvesta svojemu poslanstvu v pomirjenem svetu.

Sladkor iz žaganja

Regensburg, 9. julija. AA. (DNB) V prisotnosti zastopnikov civilnih in vojaških oblasti in višjih državnih funkcionarjev ter gospodarstvenikov so danes v Regensburgu položili temeljni kamen za zgradbo povsem svojevrstne tovarne. Gre namreč za proizvodnjo sladkorja na poseben način iz odpadkov lesa (žaganja itd.) Profesorju Bergiusu se je po 22 letih znanstvenega dela posrečilo najti ta novi način za izdelovanje sladkorja. Tovarna bo začela obratovati že prihodnje leto, ter bo v njej zaposlenih 300 delavcev.

Delo za manjšinski statut v ČSR

Praga, 9. julija. o. Odbor političnih ministrov in ustavnopravni odbor vladnih strank je večeraj imel sejo, na kateri so se posvetovali o narodnostnem statutu. Ta odbor bo odslej stalno zasedal, da čimprej prouči načrt za ureditev manjšinskega položaja. Po proučitvi načrta bo odbor povedal svoje mnenje in ga sporočil načelnikom vladnih strank in njihovim klubom. Za tem bodo ves material poslali opozicijskim in manjšinskim strankam, nakar se bodo začeli razgovori za sporazum med vlado in manjšinami. Ker je delo v tem odboru zelo obsežno so zaradi tega spet odgodili zasedanje poslanske zbornice, ki bo sklicana najbrž za 21. julija.

Francija in Anglija posredujeta za mir na Kitajskem

Washington, 9. julija. o. Ameriški listi poročajo, da misli Francija in Anglija v kratkem začeti s posredovalno akcijo za mir na Daljnem vzhodu. Akcija bi bila v tem, da bi obe državi priitnili na maršala Čankajška, naj se sporazume z Japonci. Anglija in Francija bosta to storili iz gospodarskih razlogov, ker je prišel zaradi vojne v nevarnost denar, katerega imajo naloženega na Kitajskem francoski in angleški gospodarstveniki. Tege denarja je okrog dve milijardi dolarjev. Investiran je po večini v južni Kitajski, kamor bodo Japonci v kratkem prodrli, če ne pride prej do miru.

Pariz, 9. julija. o. Francoska vlada je dobila iz Tokia obvestilo, da je japonska vlada protestirala pri francoskem poslaniku zaradi zasedbe otokov Paracelsus po francoskih četah.

Najdaljši skupinski polet v zgodovini letalstva

Kairo, 9. julija. AA. (Reuter) V Ismailiji v Egiptu so se spustila večeraj štiri angleška vojaška letala, ki so v vsej zgodovini letalstva naredila najdaljši skupinski polet brez prestanka. Angleška letala so odletela večeraj ob 5.45 po angleškem času iz Kronwella ter bila v zraku neprenehoma 32 ur. Ta štiri letala so letela od Kronwella na Angleškem do Ismailije preko Belgije, zahodne Nemčije, severozahodne Italije, zahodnega dela Jugoslavije, Albanije, Grčije in Sredozemskega morja. Celotna dolžina poti znaša 4.300 angleških milj (9763 km).

Albanska vlada je izdala izredno stroge ukrepe, da prepreči spekulacijo s pšenico in obdrži cene žitu na dostojni višini. Razen tega je tudi zvišala carine na uvoženo pšenico.

V Varšavi so zaprli živalski vrt, ker se je v njem začel širiti legar.

Ministrski predsednik dr. Stojadinović je večeraj sprejel italijanskega poslanika na našem dvoru Indellia.

Italijanska vlada je ustanovila poseben vodolovni zavod, ki ima nalogo preiskovati rastlinstvo in živalstvo v italijanskih jezerih in rekah.

Francoska vlada je večeraj imela sejo pod vodstvom predsednika republike Lebruna. Najvažnejši del seje je bil posvečen poročilu zunanjega ministra Bonneta.

Stoletnico rojstva grofa Zeppelina, prvega graditelja vodljivih zračnih ladij, ki so dobile po njem ime, praznujejo danes v Nemčiji.

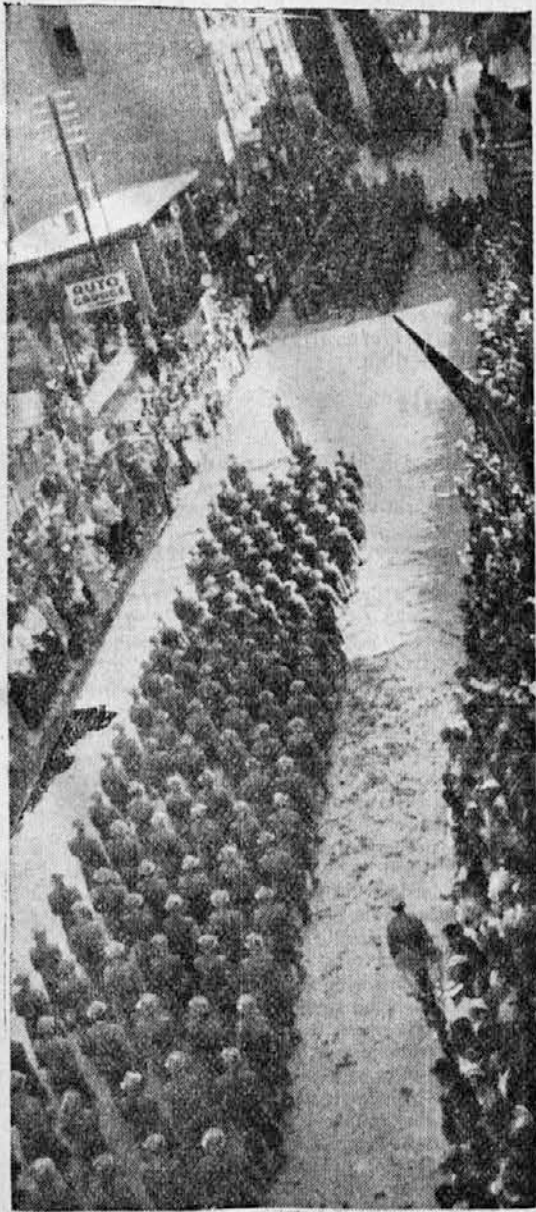
★

London, 8. julija. AA. (Havas) Izšlo je uradno poročilo, da bosta kralj Jurij in kraljica Elizabeta po svojem povratku iz Pariza prebila svoj dopust na kraljevski jahti Viktorija in Albert, s katero bosta križarila vzdolž angleških obal. To križarjenje se bo uradno zaključilo v sredini avgusta v škotskih vodah. Zatem bo kraljica Elizabeta odpotovala v Balmoral Castle.

Tirana, 8. julija. AA. O priliki odhoda nekaterih ministrov v Skader piše list Barita, da si bodo ministri ogledali vasi v okolici Busatija, ki največ trpe zaradi poplav reke Drine. Po programu javnih del bodo pri Busatiju zgradili velik jez, ki bo veljal 243.000 zlatih frankov. Pri gradnji bo zaposlenih 13.000 delavcev.

Pariz, 8. julija. c. Francoska vlada je imela danes triurno sejo. Glavno besedo je imel Bonnet, ki je poročal o mednarodnem položaju. Na seji so sprejeli tudi listo odklopancev za narodni praznik dne 14. julija. Med drugimi je dobil veliki križ častne legije francoski veleposlanik v Berlinu Andre Francois Poncet, kar pomeni, da bo ta diplomat vsaj prestavljen, če že ne upokojen.

Memel, 8. julija. AA. (DNB) Poveljnik vojnega okrožja v Memlu je prepovedal izhajanje nemških listov »Memeler Dampfboot« in »Heidekriger Tageblatt« zaradi tega, ker sta ta dva lista objavila nelo poročilo vodstva nemške organizacije proti memelski oblasti. V tem poročilu je stalo med drugim tudi to, da nedavne spopade in incidente ne nosijo nobene krivde Nemci, temveč zgolj uadniki obrežne službe in obrežne policije.

Tako so korakale 29. junija po tej cesti kolone slovenskih fantov.

Tako so jo večeraj tod ubirale legije »sokolskih vitezo« po vrnitvi iz Prage. Po častniškarski dolžnosti poročamo o enem in drugem, bralci naj si iz teh dveh nepristranskih slik sami ustvarijo sodbo o obojekratkem sprjemu v Ljubljani, o številu, množicah, o noči, organiziranosti, strumnosti, prepričanosti, mladostnosti in — bodočnosti ene in druge vojske.

Naročajte Slovenski dom!

Kopališka sezona na višku

Naša kopališča so prav dobro obiskana

Ljubljana, 9. julija.

O letošnjem poletju se lahko reče, da je prav naklonjeno kopalcem, čeprav to ne velja za naše podeželje, kjer je po hudi vročini ponekod pretekli dni tako kruto gospodarila toča, da je vse zbil, in bo naš ubogi kmet, ki je pričakoval obilne žetve, deležen bede in revščine. Da, ko se ozirajo oči naših kmetov v mili prošnji proti nebu, naj priznane s novimi povodnjami in z novo točo, ki je bila pretekli dni kot jajce debela in je še dva dni po tistem velikem nalivu ležala po poljih na Savinjskem in Notranjskem, pa naš mešan tega zla skoraj da ne občuti zdaj, kvečjemu takrat, ko vidi, da bo moral kmetijske pridelke na trgu dražje kupovati.

Za naše povprečne mestne ljudi pa lahko zapišemo, da v polni meri uživajo blagodat tako imenovane kopališke sezone. Toplo vreme, sonce in poletni zrak so tisti izredni božji darovi, katerih zlasti bednim ne more biti žal. Ob še tako hudi vročini, ko človek skorajda ne more zaužiti drugega kakor to, da si ugasni željo, velja narodni pregovor: da vsak berač laže prenaša vročino, ko pa zimo. In to je v resnici velika prednost poletja. Skrb za kurjavo zdaj poleti pač odpade in tudi obleka še tako skromna, je kmalu dobra. Nič večje blagodati pa skorajda ne prinaša poletje tistim bednim ljudem, ki so vso dolgo vlažno jesen in zimo tarnali, da jih trga po sklepih in jim zloglasni revmatizem, ki se danes uveljavlja za čuda tudi že pri mladih ljudeh, ne da mirnega spanja. Ti so si kot državni uradniki zatele prvič dopusta, da ga izrabijo za pot v toplince: tako ni je delal stari profesor: deset dni v Cateških toplicah, pa bo takoj bolje; drugi so si izbrali Laško, spet drugi pa so šli k morju in zakopali tam na obrežju svoje premre ude v vročem pesku. Res, turganje je težka in huda reč, človek je brez volje za delo, samo sonce je tisti čudovito, ki prežene tega neprilipava iz človeka. Drugi ljudje, ki bolehalo na živcih, so spet šli uživati višinsko sonce, ki bo njihovi tako značilni boleznim (nervus sympathicus) takoj pomagal do ozdravljenja...

Naš Bled je dobil prve inozemske goste, vendar v njem še ni občutili prave poletne sezone. Tisti, ki so bili te dni na Bledu, povedo, da se tam sezona prav za prav še ni pričela, ali pa jih je samo zadnja ploha tako ostrašila, da Bled pač ni prišel do izraza. Gostje so bili na ta način res za nekaj dni prikrajšani za kopanje v jezeru in za pink-ponk na prostem. Upajmo pa, da se poletje tam šele začne.

Pri nas v Ljubljani se poletje prav lepo uveljavlja. Zlasti pri pivcih piva in naših cvičkarjih, pa tudi v staroznanih ljubljanskih kopališčih, na Iliriji, v Kolesiji in v kopališču na Ljubljani, odkar je prepovedano kopanje na »Spicic«, »Ilirija«, ki velja za kopališče ljubljanske »elitne«, je prenapolnjena s kopaleci, ki jim je predaleč, da bi šli na Savo k Tomačevem, in rajši plačajo vstopnino, ki znaša za odrasle: kabina 7 din, omara 5 din, za otroke 3 din. Tu se pač zbira vsa pestrost športnega sveta. Poskrbljeno je za plavalne skoke, za godo, ki se nekoliko hrešče razlega iz megafona, in za prigrizek, ki si ga takile kopaleci privoščijo v bufetu. Ah, če že ne na morju, si lahko takole doma v takem kopališču misli, da si kje v Crikvenici, sedi pod rdečo marelo, piješ pivo in ješ šunko, naš dobri človek! Pa pink-ponk imaš tu, pa deske, na katerih lahko lagodno preteguješ svoje ude.

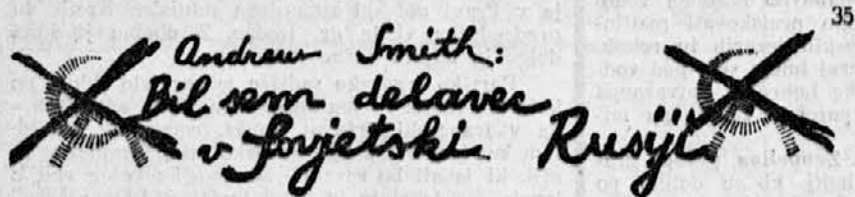
Tour de France

V tretji etapi od Saint Brice do Nantesa (238 km) je nekričkovano o končnem špurtu zmagal Holander Schulte. Pred Belgijcem Meulenbergom in Švicarjem Eglijem. Četrto mesto pa je dosegel Nemec Wengler. V celotni oceni se ni nič spremenilo. Vodi še vedno Majerus (Luksemburška), ki je imel v tretji etapi dva težja gumijška defekta.

Tretja etapa: 1. Schulte (Holandska) 7:30:01; 2. Meulenberd (Belgija) 7:30:06; 3. Egli (Švica) 7:30:10; 4. Wengler (Nemčija); Middelkamp (Holandska), Servadei (Italija), Majerus (Luksemburška).

V skupni oceni: 1. Majerus 21:18:20; 2. Wengler (Nemčija) 21:18:52; 3. Leduec 21:19:12; 4. Gossnat; 5. Magne; 6. Klemens; 7. Wengler; 8. Lovic; 9. Speicher 21:19:38. V oceni držav pa vodi Francija (Luksemburška), Nemčija, Belgija, Francija, Italija.

Včeraj so dirkači vozili četrto etapo in sleer od Nantesa do Royana (220 km). Zmagal je Belgijec Ververe. Drugi je bil Italijan Servadei, tretji pa zopet Belgijec. Danes imajo dirkači prost dan.

Dekletce je bilo izredno ljubko. Imelo je temne oči in črne lase, a bilo je silno mršavo. Govorila je resno kakor odrasli ljudje.

Vprašal sem jo: »Odkod si?«
»Iz Ukrajine«, mi je odgovorila.
»Le noter, rebjata«, sem jima rekel.

Posadil sem ju na stole in ju izpraševal po imenih.

Fantu je bilo ime Nikolaj, dekletcu, ki je nadaljevalo pogovor, pa Kolja.

Stisnil sem vsakemu nekaj.
»Saj ne prihajaš iz Ukrajine«, sem silil v punčko. »No, povej mi po pravici, pa ti bom dal kaj dobrega jesti. Odkod si prav za prav?«

Zdaj je Kolja priznala, da ni iz Ukrajine, marveč kar iz Moskve.

Vprašal sem ju, kje stanujeta.

»Prebivamo v veži Preobraženskega.«

»Kje so tvoji starši?«

»Mati dela v tovarni Lepse. Nikolaj pa nima več očeta ne matere. Mater mu je pred tremi leti vzela GPU, ne vem zakaj. Nikolaj je moj bratranec. Stanuje pri nas.«

»In kje je tvoj oče?«

»Ga nimam. Umril je pred tremi leti. Zastrupil se je z jedjo.«

Izpraševal sem ju naprej:

»Ali se mati še ni vrnila do zdaj z dela? Kaj ni pri prvi izmeni?«

Kolja je odgovarjala:

»Seveda je, a si nikdar ne vrne pred deveto ali deseto uro. Vedno dela do pozne noči.«

Obrnil sem se k boječemu fantiču in dejal:

»Kje je pa tvoj oče?«

»Ne vem«, je zamrmral.

»Seveda veš, prav dobro veš, je nenadno dejala Kolja. »Zakaj ne poveš?«

Toda Nikolaj se je branil odgovora.

Gibčna Kolja pa je nadaljevala:

»Veš djadja, ko so prijeli njegovo mater, je Nikolajev oče odšel z drugo žensko.«

Rekel sem jima:

»Ali res morata beračiti? Ali ni morda dosti jesti?«

Dekletce je brž odgovorilo:

»Oh, kje, djadja, mama zasluži malo, ni dosti, da bi imeli za obleko in za hrano. Saj vidiš, Nikolaj je bos in v cunjah. Ne, ne, mama premalo zasluži. Zato morava midva hoditi prosit k dobrim ljudem pomoči.«

Vprašal sem jo:

»Ali hodiš v cerkev, Kolja?«

»Seveda hodim. Hodimo tja, kadar moremo, kadar mama ne dela.«

Kako nekateri uživajo nad svojo zagorelo poltjo! To vam je v resnici nekaj zdravega! In kakšnega pomilovanja je deležen »belec«, ki se je prepozno spomnil solca in njegovih blagodejnih božajočih žarkov!

Kopališče za srednje ljudstvo, ki ima čas, je »Kolesijac«. Voda je topla in doseže celo 23 stopinj Celzija. Za pet din ali tudi za tri imaš vstop. V njem se zbira »elita« iz Trnovega in

Likvidacija „Privredne“ zadruga

Na dan prihaja o nove pregrehe vodstva te zadruga

Maribor, 8. julija.

Na afero »Privredne zadruga« so Mariborčani skoraj že pozabili. Zanimajo se zanjo le še tisti, ki so bili zaradi zavarovalnih manipulacij od te zadruga oškodovani. Saj so med temi mnogi, ki že leta in leta plačujejo znatne zneske v nenasitno blagajno zavarovalnih zadrug, ki jih je eno za drugo organiziral »ravnatelj« Rože; nekateri so vplačali tudi že nad 10.000 din ter se sedaj bojijo, da je ta denar izgubljen. Preiskava proti funkcionarjem zadruga, ki se nahajajo vsi do zadnjega za varnimi zapahi, se pa nadaljuje s polno paro in zelo temeljito in rezultat te preiskave je sedaj nova odločba banske uprave, da se Privredna zadruga v Mariboru likvidira. Za likvidatorja je imenovan okrajni podnačelnik Boris Modričan iz Maribora. S tem stopa v končni stadij zadeva, ki je vzbudila ne samo v Sloveniji, temveč tudi na Hrvaškem toliko prahu in zgražanja. Gotovo si je pridobila pri tej zadevi velike zasluge mariborska politija, ki je spremljala zadnje čase z vso pozornostjo delovanje Rože in njegovih pomagačev, potem pa, ko je videla, da je stvar že dozorela in da se krivice ne bodo mogli več izvit, je posegla vmes s trdo roko in na energičen način napravila konec njihovim brezvestnostim, s katerimi so kar obrtoma na veliko izkoriščevali lahkovrne ljudi. Politija je spravila skupaj tudi tako obteženi material, da je državno pravdnistvo odredilo za vse krivce preiskovalni zapor. Preiskovalni sodnik sedaj ta material izpolnjuje, saj prihajajo na dan vedno nove zanimivosti, ki so za prizadete funkcionarje Privredne zadruga zelo obtežljive značaja.

Zanimiv je na primer naslednji primer: Privredna zadruga je opremila svoje poslovne lokale v Tattenbachovi ulici 13 z najmodernejšim pohištvom in pisarniško opremo. Tako si je nabavila računski stroj za 8000 din, najnovejšo pisalne stroje in še druge take predmete, ki so vsi zelo dragi. Na običnem zboru se je »ravnatelj« Rože hvalil, da je vsa ta oprema plačana in je navajal to kot dokaz velike likvidnosti in modrega poslovanja zadruga. Sedaj, ko je Rože zaprt, pa so prihiteli na policijo trgovci, ki so mu dobavili računski stroj, pisalne stroje in drugo opremo, ter zahtevajo te predmete nazaj, ker še niso plačani. Tudi v bilanci, ki je bila prečitana na zadnjem običnem zboru, so bile med izdatki navedene velike vsote, ki da so bile izplačane za pisarniško opremo. Kakor kaže primer z dobavitelji, je bila bilanca tudi v tem pogledu poltorjena.

Pogovor s predsednikom RD p. Zakrajškom

Prijazno me je sprejel g. župnik p. Zakrajšek. »Ravno prav, da ste prišli, zdaj pred našimi velikimi dnevi. V ponedeljek 11. julija bo namreč pomemben dan za naše izseljenstvo. Ta dan bo ustanovni dan naše izseljenške zbornice, ki bo zelo velikega pomena. Mi hočemo za drugimi kulturnimi narodi. Hočemo in moramo, če želimo vzdržati v valovih tujih narodov. Majhni smo in se bomo morali začeti organizirati. Za nas je dragocen vsak naš človek doma in na tujem.«

Kaj je glavno geslo Rafaelove družbe?

Rešiti, kar je na tujem, če ne več po jeziku, vsaj po prepričanju. Nič ni čudnega, če se tako hitro asimilirajo naši ljudje, ko se pa ni tako malo zmenimo zanje. Ko bi vedeli, kaj store rečimo Italijani, Nemci, Poljaki za svoje emigrante. Mi jim še do gležnjev ne sežemo v tem oziru. Organizacija je tista, ki nas more rešiti. Poleg različnih društev, ki jih imajo, se za izseljenje največ zanima država. Pri nas se mora Rafaelova družba baviti s stvarmi, ki sploh ne spadajo pod njeno področje. K nam prihajajo pritožbe, kaj pomenjajo včasih z njimi tujci, prihajajo prošnje itd. Nujno je torej, da ustanovimo izseljenško zbornico, ki bo nekaj predstavljala.

Za kaj se pa danes Rafaelova družba najbolj prizadeva?

Vse delo bi lahko označil v treh točkah. Prvo je, kar sem pravkar povedal in označimo lahko v stavku: Rešiti, kar se le da.

Druga naša važna naloga je »sezonsko delavstvo«. Ko bi vedeli, kako je z sezonskim delavci, človek bi nikoli ne verjel, če bi se sam ne prepričal. Zlastno povrh vsega je to, da moramo mi take probleme reševati. Postavljeni so namreč za to ljudje, ki dobivajo plačo, a se dosti ne zmenijo. Sezonski delavci so sploh brez vsakega pravega nadzorstva. Nujno torej sledi, da delajo v tujini z njimi prav malo drugače kakor s sužnji. Največ sezonskih delavcev je iz Prekmurja. Od doma odhajajo naši fantje, naš evet, v tujino, da bi si nekaj prislužili. Ko pa pridejo tja, so kakor pravi moderni sužnji. Agent jih postavi v vrsto. Nato pridejo interesi in jih izbirajo kakor živino. Veliko primerov je že bilo, da je kakšen agent v Franciji enostavno nekaj fantov prodal. Odpeljejo jih na razne kraje, kaj je potem z njimi, nihče ne ve. Ali ni to dovolj žalostno?

Fante bi morala spremljati komisar in duhovnik kot zastopnika Rafaelove družbe. Ta dva bi morala paziti, kakšne pogodbe se sklepajo. Koliko pritožb smo dobili. Pogodi se na primer, da bo opravljal 12 krav, dobil jih pa 40 in mora ravno tako vse sam narediti.

tisti z mesta, ki se jim na Iliriji zdi preimenitno. Tretje kopališče je na Ljubljani, navzgor od Grubarjevega prekopa. To kopališče je zlasti dobro obiskano ob nedeljah. Je nekoliko vstran iz mesta in priljubljeno bolj samoti in idilo podeželja ljubljanskim kopalcem, ki imajo radi pristnost vode in imajo na razpolago dolničke po šest dinarjev na uro.

Vsi tisti pa, ki jim je težko za denar, pa ne gredo ne na Ilirijo ne v Kolesijo ali na Ljubljano. Ti se odpravijo na Savo in si tam na njenem bregu poiščejo osvežitve. Sicer smo pa šele v juliju, poletja in solca bomo imeli počasi vsi dosti, samo privoščimo si ga drug drugemu.

Filmi

Sarati Grozni. (Kino Matka.) Nekoliko monoton je zaporedje starejših francoskih filmskih zvezdnikov Baura, Francena in Renolra. Človeku postane že močno dolg čas, ko jih neprestano gleda v vlogah razočaranih ljubavnikov, varanih mož, ki na koncu tragično razpletajo svojo zgodbo in problem ali pa zmagujejo s svojo plemenitostjo. Franceno so Francozi že itak priljubili prilike »vitez žalostne postave«, Baur pa je tudi na najboljši poti, da ga bodo obložili s podobnim epitetom. Francosko filmsko fabriciranje je v tem oziru res nekoliko enostransko in razpolaga le s skromno, enolično snovjo. Toda kljub temu nas v vsakem filmu veže sijajna igra teh, enostransko porabljenih junakov. V »Saratu Groznu« je ustvaril Harry Baur mogočen lik francoskega izseljenca, ki si je v Alžiru pomagal z brezobzirnostjo in surovostjo do lepega denarja. Velik gospod postane, toda še vedno je stari, necivilizirani divjak, nasilen in trumoglav, svojevoljen in gospodovalec, kakor je bil takrat, ko je prišel. Odbija nas in privlači, saj je v njegovi robatosti tu pa tam mnogo nepokvarjenega, simpatičnega. Vse svoje prihranke skrbno spravlja za svojo šestnajstletno nečakinjo, s katero se namerava poročiti. Računa pa mu prekrži mlad človek, ki se pri njemu nastani kot nosač premoga v alžirski lukl (Charles Rigaud). Pokaže se, da je ta nosač premoga dejansko grof Keradek, sin bretonske grofice, ki je zakarlat velik del materinega premoženja in odšel od doma in začel služiti v Alžiru kot navaden nosač, človek brez imena. Vanj se zaljubi Sarati Grozni nečakinja. Po mnogih zapletih končno pride med njima do poroke. V jutru po poročni noči pa Sarati napravi harakiri. Dokaj romantična zgodba. V filmu je zelo večje podan obmorski milje in luško življenje, Fabula pa je obravnavana z manjšo spretnostjo. Posamezne sestavine je režiser izžepal mnogo preobirno, medtem ko je druge spet nesorazmerno skrčil, tako da film v gledalcu ne zapušta dojma skladnosti in prepričljive logičnosti. Prav po tej plati je precej zadaj za običajno povprečno kvaliteto sodobne francoske filmske produkcije. Glavni trije igralci, Harry Baur, Rigaud in Laurentova, so v svojih vlogah igrali močnejši — zlasti Laurentova, Reprodukcijska na platnu v Matici je čudno medla in temna. Morda gre to deloma tudi na račun starejšega filma. Dasi delo ni tako kvaliteto, kot so sicer francoski filmski proizvodi, še vedno zasluži dvakrat večji obisk kot »sliskotvorice« sodobne nemške produkcije.

12 letna vlomilka

Ogromno pozornost povzroča v slovenjgriški okolici primer z mlado, komaj 12letno vlomilko, ki je izvršila te dni kar dva vloma ter pobrala veliki plen. Dne 3. julija je bilo ukradeni posestniki Mariji Oceppek v Starem trgu iz zaklenjene omare znesek 4050 dinarjev gotovine; iz druge omare je odnesel vlomilec njene hčerki Heleni 300 din gotovine in srebrno žensko ovratnico, iz tretje omare pa hčerki Rozaliji 100 dinarjev gotovine. Skupno je povzročila ta vlomilska obisk 4510 din škode. Nekaj dni na to je bila izvršena tatvina pri Turčinu Viktorju v Starem trgu, kateremu je odnesel vlomilec 110 din gotovine. Orožniki so vneto poizvedovali za vlomilec, pa niso dobili nobene uporabne sledi. Postalo pa je sumljivo, da je 47letna vdova Marija iz Legra zadnje čase nakupovala veliko blaga, dasi je znana kot zelo revna. Orožniki so jo prišli, da je po daljšem izvijanju priznala, da ji je prinesla denar njena 12letna hčerka Fanika, učenka IV. razreda ljudske šole. Pri preiskavi so našli pri dekletovi materi še 3123 din gotovine. Mala Fanika je priznala, da je sama izvršila navedene vlome ter je potem materi o svojem uspehu tudi vse povedala ter ji plen izročila.

Vlom v belneško graščino

Graščina v Belneku stoji ob banovinski cesti profi Vačam, četrte ure od Moravč in je obdana s gostim drevjem. Lastniki bivajo v Gradcu, ključne za hrani gde. Tomčeva, upraviteljica moravske pošte. Ko se je gospodična mudila te dni v Belneku, je opazila na tleh ob zidu lestvo, ki je bila shranjena doslej na drugem kraju. Natančen pregled je pokazal, da graščina ni bila deležna nočnega obiska. Vlomljeno pa je bilo v stavbo poleg graščinskega kozolca. Nekdo je odprl s silo zaklenjena vrata. Škoda še ni ugotovljena, ker ni znano, kaj vse je bilo shranjeno v tem prostoru. So, dajo, da se vlomilec trud ni splačal; zato je poskušal priti tudi v graščino, kar se mu pa ni posrečilo.

Kamnik

Kamnik dobi zoboizdelavnik, ki je že marsikateremu Kamničanu in okoličanu zaradi solidnega dela dobro znan. Da se pa prihranijo mešancom kot okoličanom potni stroški v Ljubljano, je zoboizdelavnik g. dr. Tavčar iz Ljubljane ustanovil podružnico splošnega zobozdravilstva in v to stroko spadajočega dela tudi v Kamniku.

Do nadaljnjega bo ordiniral vsak torek in četrtek izveniški praznika od 4 do 7 popoldne v hiši g. dr. Dereanijeve, kjer se nahaja tudi Zdravstveni dom.

Razpis

Ljubljana, 30. junija.

Na osnovi § 31. zakona o bankni upravi razpisujem v območju okrajnega cestnega odbora v Brežicah štiri službena mesta banovinskih cestarjev in sicer:

a) za progo od km 7000 do km 12.500 banovinske ceste št. 1/31 (Šmarje pri Jelšah-Prelesko-Zupelevec-Brežice-zveza z državno cesto št. 2).

b) Za progo od km 17.302 do km. 22.980 banovinske ceste št. 1/31 (Šmarje pri Jelšah-Prelesko-Zupelevec-Brežice-zveza z državno cesto št. 2).

c) Za progo od km 14.370 do km 15.600 banovinske ceste št. 1/189 (Trbovlje-Zidani most-Sevnica-Rajhenburg-Videm), od km 6.000 do km 3.5 banovinske ceste št. 1/284 (Sevnica-Planina-Lesitno), od km 0.000 do km 0.628 banovinske ceste št. 1/295 (Sevnica-Radna) ter dovozna cesta na železniško postajo Sevnica.

d) Za progo km 2.660 do km 4.500 banovinske ceste št. 1/290 (Brežice-Sp. Pohanica-Zdole), od km 0.120 do km 3.630 banovinske ceste št. 1/291 (Brezina-Dečna-Sela-Sromlje) in dovozna cesta na železniško postajo Brežice.

Prošilci za ta mesta morajo izpolnjevati pogoje iz št. 2. uredb o službenih razmerjih drž. cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let.

Lastnorodno pisane in z banov. kolkom za 10 din kolkovane prošnje, opremljene s pravnimi in zadostno kolkovanimi prilogi: rojstni in krstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpričevalo, dokazilo o odeluženju kadrovskega roka, zdravniško spričevalo, pravstveno spričevalo, potrdilo pristojnega oblastva, da niso bili obsojeni zbog kaznivih dejanj iz koristoljubja, eventualna dokazila o strokovni usposobenosti je vložiti najkasneje do 15. avgusta 1938 pri okrajnem cestnem odboru v Brežicah. — Kraljevska banska uprava dravske banovine.

»Ali je oče tudi hodil v cerkev, ko je bil še živ?«

»Ne, djadja, oče je bil komunist.«

»In Nikolajev oče?«

»Tudi on je bil komunist.«

»Ali hodiš v šolo?«

»Pol dne hodimo v šolo, Nabita je, da ni prostora za vse. Zato hodijo eni dopoldne, drugi popoldne.«

Dal sem jima po tem razgovoru juhe in belega kruha, ki sta ga požirala z lakomno naslodo.

Kolja je lečljala med jedjo:

»Kakšna dobra juha! Doma nimamo nikdar take. Mama ne kuha, ne utede. Dobimo samo kruh in kija-tok, krop.«

Nadaljeval sem z izpraševanjem:

»Ali mati ne dobi dovolj kruha v tovarni?«

»Dobimo ga tri funte na dan. Preden grem v šolo, vsako jutro čakam v kači na kruh. Mama ga na svojo izkaznico dobi dva funta (1 kg), jaz pa na svojo funt.«

»Kaj pa Nikolaj, kaj on nima izkaznice?«

»Ne, Nikolaj nima izkaznice za kruh, ker ni zapisan, da spada k naši rodbini. Vlada se ne mara brigati za zapuščene otroke, kakor je on. Zato ne dobe kruha kakor drugi otroci.«

»Kaj pa narediš ti s kruhom?«

Kolja mi je odgovarjala resno kakor odrasla ženska:

»Grem na trg in ga prodam za šest rubljev. Saj vidiš, da potrebujemo denarja za obleko, za stanovanje in za druge reči.«

Pripravil sem ji zavoj, v katerega sem dal štiri Knotekove srajce, čevlje, ki ga bosta lahko prodala na trgu, nekaj mesa, belega kruha, pšena in drugih koristnih reči.

Kolja je odšla z ljubkim »Bolšoje spasio«, Nikolaj pa je stopal za njo, ne da bi razklenil stisnjene zobe.

Zeparji.

Moja žena pripoveduje:

»Nekoga dne sem se sprehajala po Preobraženskem trgu v Sokolniški četrti. Opazila sem fantiča kakih dvanajstih let v cunjah, kako je zalezaval kmetico v kratkem plašču, iz katerega je gledal konec bankovca za pet rubljev.«

Sklenila sem sama pri sebi, da ga ne bom izgubila izpred oči in da bom pazila, kaj se bo zgodilo.

Ko je ženska prišla do stojnice z mlekom, sem videla, kako se ji je plačevalec približal z očitim namenom, da bi ji izmaknil bankovec.

Stopila sem za korak naprej in zavpila:

»Oha, kaj pa počenjaš?«

Pogledal me je v obraz in mi zabrusil:

»Kaj se pa mešaš v moj posel...«

Dodal je nekaj prostastkih besedi in izginil v množici.

Nekaj minut pozneje sem na dogodek že bila čisto pozabila in sem kupovala dalje. Ko sem prišla blizu ograje na trgu, sem tam zagledala nenavadno gnečo. Bilo je tam pet in dvajset ali trideset fantalčinov od dvanajst do štirinajst let. Nekateri so bili bosopeti in v cunjah, drugi so bili lepše oblečeni.

Fant, kateremu sem bila prej zmešala posel, je bil na čelu vseh in se je zdela, da čaka.

Ko sem prišla blizu njih, je pokazal s prstom name in zavpil:

»Ta je!«

Od tu in tam

Mednarodni kongres za zgodovino medicine bo 2. septembra v Zagrebu. Gostje se bodo v naši državi mudili celih 14 dni. Kongres bo otvoril častni predsednik kongresa predsednik Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu dr. Albert Bazala z nagovorom v latinščini. Vseh predavateljev je najavljenih več kakor 50. Iz Zagreba bodo zdravniški odposlanci v Belgrad, kjer bo zopet nekaj dni zborovanje, nato pa v Dubrovniku. Vseh inozem. gostov bo okrog 250, med njimi tudi precejšnje število Amerikancev. Predavanja bodo v angleščini, francoščini, nemščini, italijanščini, španščini in morebiti tudi v hrvaščini. Zagrebčani se namreč potegujejo za to, da bi postal mednarodni jezik pri medicinskih kongresih tudi hrvaščina.

Skoro pol milijarde dinarjev dohodkov so dala lani vsa rudarska podjetja. Dohodki so se v vsakem trimesečju povečevali. V prvem trimesečju so znašali 82 milijonov, v drugem 110, v tretjem 114 in v četrtem 169 milijonov dinarjev. Skupno je bilo torej dohodkov 476 milj. din.

Finančni minister je na zahtevo pravosodnega ministrstva in na podlagi sklepa patriaršijskega upravnega odbora srbske pravoslavne cerkve, ter na nosnivi zakona o ureditvi vrhovne državne uprave razposlal vsem davčnim upravam na ozemlju branilneke eparhije razpis, da se od vseh davčnih obveznikov pravoslavne vere na tem ozemlju poberejo trije odstotki eparhijske verskega danka na neposredni državni davek, da se zgradi eparhijski dom v Pogrevcu. Prav tako se morata odmeriti dva odstotka za pokritje proračunskih izdatkov. Ta davek bodo pobirali organi državne davčne uprave po odstotkih, ki veljajo za plačevanje državnih dajatev ter jih bodo v trimesečnih obrokih oddajali pristojnim oblastem. Prav tako je v rešitvi finančnega ministra poslan vsem davčnim upravam na ozemlju Dabro Bosanske eparhije razpis, da se na isti način pobere verski davek na državni neposredni davek v višini 7 odstotkov za potrebe školije.

Potrsko pivo se je v zadnjih treh letih povečalo. Tako so ugotovili zastopniki zveze pivovarniških podjetij na svoji nedavni seji. Silno majhno porabo piva v prejšnjih letih utemeljujejo s težkimi gmočnimi razmerami prebivalstva. Bo pa tudi to res, da so se ljudje odavljali piti pivo zaradi izredno visokih cen, ki so bile enake ceni vinu. Čim pa se je začelo vino dražiti, se je takoj dvignila tudi poraba piva.

V kmečki voz se je zaletel brzovlak in povozil dva starca pri Osijeku. Na vozu sta se peljala dva starca, neki mlajši kmet in njegova žena. Na prehodu čez železniško progo niso slišali svarilnega znaka brzovlaka, ki je prihajal iz Vinkovca. Ko je strojevodja opazil nevarnost, je vlak naglo zavrl, toda brzina je bila toliko, da je bilo trčenje neizogibno. V zadnjem trenutku je mlajši kmet zaklical starcema, naj skočita z voza, nakar je sam pograbil svojo ženo in skočil. Preden sta se starca zavedla, je že treščil vlak v voz in vse stri pod seboj. Nesrečnika sta obležala mrtva, medtem ko je mladi kmet pri skoku odnesel nekaj težkih poškodb.

80 letnega starca je povozil vlak v bližini Brežice včeraj. Mož je nosil na hrbtu koš in prekal železniško progo. Tišči trenutek pa je pridrvel vlak, katerega starca najbrže zaradi svoje naglušnosti ni slišal, ter nesrečno zabil. Smrt je nastopila v trenutku. Ker starca ni imel nobenih listin pri sebi, identitete se niso mogli ugotoviti.

Stavka zavarovalniških uradnikov v Zagrebu in Ljubljani še vedno traja. Ze šesti dan teče danes, pa se nobena delavska organizacija odtodno inšpekcije dela ni oglašila v prid uradnikov. Zveza zavarovalnih zavodov je predlagala uradništvu v podpis nov osnutek kolektivne pogodbe, ki so jo pa uradniki odklonili. Zaradi tega pripravljajo večjo stavko uradnikov v vseh zavarovalnicah in podobnih podjetjih, ki imajo sicer urejene odnose s svojimi uradniki. Stavka bi trajala en dan v znak solidarnosti. Skoro vsa zavarovalna podjetja, ki morejo uradnikom urediti plač, so inozemeka.

Med zakonitim in nezakonitim postreškimi se bojuje v Zagrebu boj. Poleg rednih postreškov se pojavljajo na postajah tudi drugi brezposelniki, ki bi si radi prislužili kak dinarček s prenašanjem kovčkov in prtljage. Razumljivo, da se starejši postreški branijo nove konkurence in da prihaja zaradi tega večkrat do sporov. Včeraj je prišel na postajo brezposelni brivski pomočnik Kavur, toda takoj ga je neki postrešek nagnal domov. V prepiru je Kavur z nožem sunil postreška v roko, nakar je sam padel pod težkim udarcem drugega postreška, ki je prihitel tovarišu na pomoč.

Dve teži nesreči so povzročili pijani izletniki z dvema avtomobila v bližini Petrovgrada. Bogataš Frank el je izposodil dva avtomobila in nanju naložil večje število svojih prijateljev in prijateljic, ki so bili vsi več ali manj pijani. Na nekem ovinku se je prvi avtomobil, ki ga je šofiral sam bogataš, zaletel v kmečki voz, da sta se obe vozili prevrnili v jarek. Kmetu se ni zgodilo nič hudega, to Frank se je nevarno pobil. Drugi avtomobil pa se je zaletel v nekoga motociklista, ki ga je prevrnil, nakar je avtomobil spet zdrvel dalje. Ze nekaj sto metrov naprej pa se je zaletel v nek voz ter se prevrnil. K sreči tokrat ni bil nihče hujše poškodovan. Nepredvidni izletniki bodo morali plačati precejšnjo škodo lastniku obeh avtomobilov, povrh pa jih bo oblast postavila še pred sodišče.

Motorni vlaki na progi Belgrad-Sarajevo-Dubrovnik bodo začeli voziti že prihodnji teden. Tovarna vagonov v Slavonskem Brodu je že izgotovila pet kompozicij motornih vlakov, dve pa sta še v delu. Generalno ravnanje državnih železnic je že predpisalo potniško tarifo za motorne vlake. Veljajo cene za 1. in 2. razred brzega vlaka z dodatkom 80 dinarjev za motorni vlak brez ozira na dolžino potovanja. Popusti, ki so običajni na železnici, za motorne vlake ne veljajo izjemni popusti za otroke. Prav tako potniki ne bodo mogli vzeti s seboj vse prtljage. Dovoljen je samo kovček v izmeri 55x30x15 cm.

250.000 vagonov pšenice bodo pridelali letos poljedelci v vsej Jugoslaviji. Od tega bodo mogli izvoziti okroglo 45.000 vagonov. Ker se po vsem svetu obeta precej dobra letina, so začele cene pšenice na svetovnem trgu padati. Pri nas so se pojavili za sedaj kot kupec Italija, Nemčija in Češko-slovaška. Pričakujejo pa, da se bosta pojavili na trgu še Anglija in Francija.

Med vsemi zadržnimi zvezami je bil vendarle dosežen sporazum. V Glavno združeno zvezo se bodo včlanile vse zveze, ki imajo po najmanj 50 zadrž. Sporazum ima tudi določbo, s katero se omejuje število delegatov za vsako zvezo, da ne bi velike zveze zmerom preglasovale manjših. Poseben odbor uravnava nov občni zbor Glavne zveze.

Središče Ljubljane se prenavlja

Ljubljana, 8. julija.

Tujec, ki prihaja te dni v Ljubljano, se nemalo začudi nad vse živahni gradbeni delavnosti v mestu. Zlasti ga preseneča ta težnja za prenovitvijo Ljubljane v središču, kjer na vsakem kraju vidi gradnjo visokih reprezentativnih palač. Dve veliki zgradbi sta že do vrha končani: stavba hotela Slon na križišču pred pošto in mogočna stavba trdnice Mayer ob Wolfovi ulici in Marijinem trgu. Poleg tega prav hitro napreduje delo pri gradnji palače banke Slavije ob Gajevi ulici nasproti nebotičnika, pri kateri gradijo delavci že drugo nadstropje. Pravcato podobno vojna stanja, kakor da bi bila od granat in bomb porušena, pa nudi podiranje stare stavbe ob Aleksandrovi cesti, na katerem mestu bo stala mogočna palača trdnice Bafa. Stara stavba je na strani ob Aleksandrovi cesti že podrti do pritličja, tako da je prav zanimiv pogled v notranjost stavbe, kar jasno priča o starem tipu stavbe, ki je bila potrebna, da se podre. Tujca sicer pri vsej tej gradbeni vneni resda motijo občestne lesene planke, ki morda nekoliko kvarijo estetsko uživanje, toda vse to bo trajalo le nekaj časa, potem pa bo središče mesta bogatejše za vrsto lepih, vprav velikomestnih stavb. Do kraja je dograjena vsaj na zunaj stavba mogočne vseučiliške knjižnice, katere vrh krasi lep venec. Zgradba je potrebna samo še notranje opreme.

Na Marijinem trgu

Prav živahno je ob Marijinem rgu, kjer prekopujejo Wolfovo ulico, ki je zdaj za promet zaprta. Tu polaga mestna občina nov vodovodni kanal, ob novi zgradbi trdnice Mayer pa je položen začasni hodnik iz plošč, dokler se ves teren ne uredi. Stavba trdnice Mayer ob Wolfovi ulici vzbuja mnogo pozornosti, saj se na mestu stare nizke stavbe, v kateri je bila prej nameščena tiskarna »Slovenija«, dviga zdaj krasna, pravcata velikomestna palača. Nova zgradba se je ob Wolfovi ulici pomaknila nekoliko v notranjost, tako da se je Wolfova ulica zdaj razširila povprečno za 4 do 5 metrov. Zaradi slabih tal je bilo potrebno tla posebej pripraviti za to, da bodo mogla nositi visoko štirinadstropno železobetonsko konstrukcijo stavbe. Tla se tu zaradi Ljubljaničine struge rada usedajo in jih je bilo treba utrditi s 550 piloti, ki so zabiti v tla okoli 6 metrov globoko, kar znači pri nas edinstven primer gradnje. Zgradba je zgrajena v železobetonskem skeletnem sistemu. Prvo in deloma drugo nadstropje bo služilo trgovinam; deloma v drugem, tretjem in četr-

tem nadstropju pa bodo stanovanja. Zgradba je povsod podkletena. Pročelje stavbe je iz žlahtnega materiala. Zgornji del od prvega nadstropja dalje je v žlahtnem ometu, vse ostalo v pročelju pa je deloma v umetnem, deloma v pravem kamnu. Stavbo so začeli graditi lani 15. avgusta, in jo v novembru že zgradili do krova. Ker je bilo pozimi vreme ugodno, je delo tudi pozimi lepo napredovalo, in bo stavba do konca tega meseca že povsem urejena, tako da se bodo stranke že prvega avgusta že lahko vselile. Malo pozneje, ali vsaj do konca septembra, se bo vselila tudi trdnica Mayer, ki bo prenesla v novo stavbo vse svoje blagovne magazine iz starega poslopja onkraj Ljubljaničine, v izpraznjene prostore bivše trgovine Mayer pa se bodo namestili mestni uradi.

Narčite za novo stavbo je napravil inž. arh. Rohman Stanislav, zgradbo pa je vodila trdnica Tönnies in drugi obrtniki. Stavba meri v dolžino ob vodni strani in ob Wolfovi ulici povprečno 45 m, ob Marijinem trgu v širino 16 m, zadaj pa 12 m in se vije stavba ob Wolfovi ulici deloma v krivih črti. Ko bo čez mesec dni stavba očiščena in izpeljana kanalizacija Wolfove ulice, bo Marijin trg v veliki meri estetsko zaključen, promet po razširjeni Wolfovi ulici pa precej olajšan.

Zanimivosti

Poleg vseh teh novih zgradb pa je zadnje čase v mestu še več zanimivosti. Trdnica »Peko«, ki se je morala z Aleksandrove ceste zaradi podiranja stare stavbe preseliti na Dunajsko cesto, se je tudi od tu preselila in si zdaj uredila lepo trgovino v Šelenburgovi ulici. V prenovljeni stavbi poleg »Pigovca« pa se je namestila »Zveza za tujski promet«, »Putnike« in pa »Tourist office«.

»Park kralja Petra« pred justično palačo nudi zdaj po svoji preureditvi vse lepšo sliko s svojimi poprečnimi stezami in mehikimi gredicami. Na klopih v parku si iščejo odpočitka starši in stare mamice.

Te dni pa je vsa prekopana tudi Cigaletova in Trdinova ulica ob jetniščini, ki ju mislijo tlakovati. Tako bo tudi ta del, ob katerem je več lepih novih ponosnih stavb, deležen potrebne olepšave, kar je bilo toliko bolj potrebno, ker to zahteva bližina kolodvora in tujski promet.

Pa ne samo v središču mesta, temveč tudi na preiferiji mesta se kaže prav poživljena gradbena delavnost. O tem pa bomo poročali drugič.

J u t r i

Velik narodni tabor pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah

Do 9 dopoldne: zbiranje posameznih skupin na zbirališčih. — O 9.15 sprevoz na taborišče pri cerkvi. — Ob četrti na 11: pridiga, nato vs. maša z ljudskim petjem. — Ob 11: zborovanje, na katerem govorijo notranji minister dr. Anton Korošec in zastopniki organizacij, včlanjenih v Narodnem odboru ter zastopnik gasilcev! —

Skrbite, da pride na tabor čim več vozi! Vsa vozila naj bodo čim bolj okrašena! Vsako skupino naj spremlja na tabor godba! Fantje in dekleta pridite v krojih in narodnih nošah! — Tabor se vrši ob vsakem vremenu!

Narodni odbor

Splitski Jadran v Ljubljani

Da pri nas še ni prenehalo zanimanje za plavalni šport, nam najbolj dokazuje sročni obisk na kopališču Ilirija. Gotovo nad 1000 gledalcev je prisostvovalo prvemu dvoboju v Ljubljani v okviru tekmovalja za Jadranski pokal. Splitski Jadran Ljubljani ni neznani gost, svoje dni je hodil v Ljubljano na gostovanja s superiornostjo gotovega zmagovalca, ki je prišel kazati, kako se plava v Splitu, in kakšen je waterpolo. To, kar smo videli včeraj, pa ni bilo nič posebnega. Danes se Jadran lahko postavlja samo z Bearovo, ki je tudi postavila nov državni rekord v disciplini 100 m hrbtno s časom 1:29. Prejšnji rekord je bil 1:30.6. Niso se pa izkazali gostje po končani waterpolo tekmi. Ilirija je zmagala s 4:1. Bila je boljša in odločnejša in je njena zmaga povsem zaslužena. Niso pa bili isti misli Jadranci, ki so mislili, da jih je sodnik g. Kramarič neupravičeno oskodoval. Zlasti se je čutil prizadetega star veteran Roje, ki je po tekmi dokazoval, kakšna krivica se je zgodila njemu osebno in pa seveda tudi Jadrancu. Seveda pa pri tem ni pozabil eden od plavčev Jadrana po končani waterpolo tekmi zmerjati z znano prislovico o »prokletih Kranjcih«. Nov dokaz visokega športnega duha južnih gostov. Ilirija je zmagala včeraj z lahkoto z devetimi točkami razlike. Vse kaže, da se bodo naši plavalci in plavalke znašli in da bodo skušali doprinesiti to, kar so dosedaj zamudili.

Tehnični rezultati včerajšnjega dvoboja so bili sledeči:

100 m prosto za gospode: 1. Mihalek (I) 5:34.1; 2. Puhar (I) 5:37.4; 3. Fux (I) 5:38.2; 4. Petrone (I) 5:44.2.

100 m hrbtno za dame: 1. Beara (I) 1:29; 2. Fine (I) 1:32; 3. Verner (I) 1:46; 4. Ivančič (I).

200 m prsno, gospodje: 1. Cerar (I) 5:02; 2. Hribar (I) 5:04.2; 3. Matušić (I) 5:06.8; 4. Dašić (Jadranc).

100 m prosto, dame: 1. Beara (I) 1:16.6; 2. Sidar (I) 1:22; 3. Kržan (I) 1:30.7; 4. Fine (I).

100 m prosto, gospodje: 1. Ziberl Branko (I) 1:05.9; 2. Petrone (I) 1:06.4; 3. Puhar (I) 1:08.9; 4. Demonte (I).

100 m prsno, dame: 1. Werner (I) 1:33.9; 2. Martin (I) 1:36.8; 3. Ivančič (I) 1:53; 4. Roje (I).

100 m hrbtno plavanje: 1. Schell (I) 1:17.8; 2. Barkašin (I) 1:21.8; 3. Perseta (I) 1:24.2; 4. Hribar (I).

4 krat 50 m stafeta za dame: 1. Jadran v postavi Roje, Sidar, Ivančič in Beara 2:26.8; 2. Ilirija v postavi Saša Fink, Martin, Kržan in Draguška Fink 2:28.8.

4 krat 200 m stafeta za gospode: 1. Ilirija v postavi Fux, Schell, Mihalek in Cerar 10:30; 2. Jadran v postavi Francesin, Puhar, Drezga in Petrone (brez zabeležbe časa).

Ilirija je v tem plavalnem dvoboju zmagala z 59 točk. nad Jadrancem, ki je dosegel 50 točk.

Vremensko poročilo

Slovenskega doma

Kraj	Barometer-sko stanje	Temperatura v °C		Relativna vlažnost %	Oblačnost 0-10	Veter (amer. jakost)	Padavine	
		naj. večja	naj. manjša				m/m	vrsta
Ljubljana	763.7	30.6	16.8	68	6	NNE ₂	—	—
Maribor	761.4	29.4	19.0	70	0	0	—	—
Zagreb	766.5	33.0	15.0	80	0	WSW ₁	—	—
Belgrad	766.7	35.0	12.0	60	0	S ₁	—	—
Sarajevo	768.7	32.0	14.0	80	0	0	—	—
Vis	767.1	31.0	23.0	80	0	NNW ₁	—	—
Split	766.7	37.0	25.0	50	0	NE ₁	—	—
Kumbar	765.2	34.0	23.0	60	0	SW ₁	—	—
Rab	767.4	32.0	23.0	40	0	0	—	—
Dubrovnik	—	—	—	—	—	—	—	—

Vremenska napoved: Spremenljiva oblačnost, toplo vreme, možnost krajevni neviht.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: Včeraj je bilo iz noči do 8.30 nekoliko megleno, nato pa jasno do 10.30. Ob tem času so se na vzhodu pojavile majhne plasti oblakov, vendar je ostalo večinoma jasno do 18.30. Ob 18.30 je pričela oblačnost naglo narastati in je bilo ob 19 večinoma oblačno, toda le kratek čas, oblačnost se je naglo zmanjšala in se je do 19.50 popolnoma zjasnilo in tako ostalo tudi ponoči.

Koledar

Danes, sobota, 9. julija: Nikolaž.
Nedelja, 10. julija: Amalija.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62 in mr. Gatus, Moste.

Obvestila

Sadrsajna podružnica šiška priredi v nedeljo, 10. t. m., dopoldne poučni ogled vzorno vzgojenih sadnih špalirjev in piramid v sadovnjakih gg. Babnik Kdor se zanima za pravilno vzgojeno sadno drevje, naj pride v nedeljo ob 9 dopoldne k Gasilnemu domu v Zg. Šiško.

LETOVISCARJEM SE PRIPOROČA GOŠTILNA PRI »MAČKU«, POLJANE NAD ŠKOFJO LOKO.

Uprava policije v Ljubljani razglasa, da je Šmartinska cesta od Jenkove ulice do železniškega podvoza (Vilharjeve ulice) zaradi gradnje nove tramvajske proge k Sv. Križu od 6. do predvidoma 25. t. m. zaprta za vojni promet.

Diplomirani so bili na filozofski fakulteti v Ljubljani v junijem terminu 1938 ti-le kandidati in kandidatnje: Ahčan Marija (pedagoška skupina), Bačić Djurdjica (romanska skup.), Budnar Ana (biološka skup.), Čeh Rudolf (romanska skup.), Dolenc Herman (romanska skupina), Dolinšek Marija (germanska skupina), Gabrovšek Tatjana (romanska skupina), Gasparini Ante (kemijska skupina), Glavič Valerija (skupina za nar. jezik in književnost), Grum Janez (klasična skup.), Hvastija Franc (skup. za občo zgodovino), Javornik Danica (pedagoška skup.), Jeglič Josipina (geografska skup.), Kerenčič Jožef (pedagoška skup.), Klemenčič Alojzij (klasična skup.), Kobe Ivana (pedagoška skup.), Kunc Milena (matematična skup.), Langus Milan (kemijska skup.), Lešane Herman (pedagoška skup.), Levec s. Valtruda (romanska skup.), Magolič Marija (romanska skup.), Manohin Vitalij (geografska skup.), Moljk Anton (matematična skup.), Oražem Milena (germanska skup.), Pavlič Anton (skupina za nar. jezik in književnost), Rakočević Milan (filozofska sk.), Savinski Hermina (germanska skup.), Szillich Majda (romanska skup.), Šavli Oskar (geografska skup.), Šuklje Ana (matematična skupina), Šunko Flora (germanska skup.), Tavžes Nuša (romanska skup.), Tomasini Silvira (germanska skup.), Ulčar Jožef (matematična skup.), Verbič Marija (skupina za občo zgodovino), Volk Rudolf (pedagoška skup.), Wildmann Oton (germanska skup.), Zwitter Martina (kemijska skupina).

Združenie jugoslovanskih inženirjev in arhitektov-sekclja Ljubljana priredi ogled površinske obdelave državne ceste Naklo-Brezje v torek, dne 12. t. m., dopoldne. Odhod z avtobusi iz Tavčarjeve ulice ob 15. Cena od 20 do 25 din. Obvezne prijave osebno na Združenie ali telefonično na št. 46-71 (gđ. Skvarčeva) do ponedeljka ob 12. Vabljeni člani in po njih vpeklani gostje.

Pobrežani

Za vse udeležence narodnega tabora pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah, v nedeljo, 10. julija, so v naši občini sledeča zbirališča: na Teznu pri gostilni Marja na Ptujski cesti ob 6 zjutraj; odhod točno ob 6.30; v Devici Mariji na Brezju pri gostilni Zupan ob 6; odhod točno ob 6.30 in na Pobrežju zbirališče pri pokopališču ob 6.15; odhod pa bo takoj, čim prispejo avtomobili z udeleženci tabora iz Device Marje in Tezna. Vse udeležence prosimo, naj bodo točno na svojih zbirališčih, vsa druga vavodila pa dobite tam od rediteljev. Ker bo vozilo sedaj z ozirom na številne prijave 6 avtomobilov iz naše občine, je na razpolago še 20 sedežev po 10 dln, ki jih dobite pri Mastinšku. Dr. Verstovšekova 16. Opozorjamo še enkrat na zastave, narodne noše in okras avtomobilov. Pripravljalni odbor.

Senožehar in št. Petru. Očvjerelci so si lahko pridržali za svojo potrebo le po 2 kg volne za vsakega družinskega člana, dočim morajo vse ostalo oddati v ta skladišča. Za vsak kilogram volne dobe na račun po 8 lir. Isto postopanje je uvedla država tudi pri raznih drugih podeželskih proizvodih, tako: žitu, sviloprejkah itd. Kazni za prestopke teh odredb so zelo visoke.

V kamnolomu pri Trstu je mina, ki je predčasno eksplodirala, težko poškodovala 30 letnega Legišo Josipa, da so ga morali prepeljati v bolnišnico.

V tržaškem zalivu so pretekli teden opazili kopalec okoli 8 m dolgega morskega psa, kar je seveda med njimi vzbudilo velik strah. Takoj so obvestili pristaniške oblasti, ki so izdale kopališčem posebno svarilo, po katerem naj kopalec ne silijo izven zavarovanega prostora.

Pritlikavci nočejo več živeti med 'velikani'

Človeška radovednost naj prinese blagostanje državi pritlikavcev

V krasnem obdobjem mestu Budimpešti bodo kmalu imeli čisto svojevrsten kongres, kakršnega do zdaj še ni bilo nikjer na svetu. To bo kongres pritlikavcev iz vsega sveta. Vnela propaganda, kakršno delajo za to zborovanje pritlikavci na Madžarskem, vsaj približno že kaže, kakšno bo ta kongres. Pritlikavci se na vso moč prizadevajo, kako bi obrnili v teh dneh vso pozornost ostalih ljudi nase. Kdo bi jim odrekal, da so tudi oni prav toliko vredni ljudi, kot drugi, ki jim je dala sreča, da so zrasli morda cel meter višje. Tudi pritlikavci imajo svoje težave in težnje, tudi pri njih je socialno vprašanje potrebno rešiti. Poleg tega pa še toliko drugih. Tudi oni imajo popolnoma upravičene zahteve, prav tako kakor »normalni« ljudi. Prav tako imajo pravico sklicati kongres in na njem zahtevati, do česar so po vseh človeških pravih upravičeni. Kdo bi jim zameril, če so se zdaj za tako svoje zborovanje odločili?

Nihče ne more reči, da bi bil položaj, v katerem živijo pritlikavci, bolj rožnat, kakor je oni, v katerem živijo milijoni in milijoni njihovih »visokih« soljudi. Tudi pri njih se je rodila zavest, da je nastopil čas, ko tudi lahko zahtevajo svoje pravice. Misel, da bi se združili v močno organizacijo, se je med pritlikavci rodila šele pred nedavnim, šele letošnjo pomlad.

„Veličina“ 87 centimetrov

Ne žive ti pritlikavci kar tako raztreseni po svetu brez vsake medsebojne povezanosti, kakor posamezni, ločeni udje, ki počasi izumirajo in se zanje nihče ne zmeni. Ne žive kar tako brez vsakega varstva. Imajo celo svojega poglavarja, kralja pritlikavcev, ki se imenuje Julius Gont. Čeprav je komaj 87 cm visok, je vendar precejšnja »veličina«. Živi v glavnem madžarskem mestu, v Budimpešti. To je močnik, ki ima vedno kakšno novo, čisto svojevrstno misel, zaradi katere je svet postal malo bolj pozoren nanj. Vedno snuje nove načrte za to in ono. Človek bi dejal, da so ti njegovi načrti včasih celo precej drzni. Eden najnovejših in najbolj širokopoteznih je gotovo »vsepritlikavski« kongres v Budimpešti. Pod njegovim vodstvom tečejo vse priprave za ta kongres, na katerem naj bi se zbrali vsi pritlikavci sveta, ki jih je po najnovejših cenitvah okoli 56.000. In ta vsa palčka naj bi ob tej priliki opozorila ves ostali, »visoki« svet, na svoje pravice, ki jih zahteva z vso odločnostjo.

200 din.

Pritlikavci imajo svoje tovarne

Julius Gont, kralj pritlikavcev, je tudi od sila podjeten in premeten človek, ki se silno rad bavi celo s politiko. Ima tovarno, v kateri izdeluje vsakovrstna oblačila in druge potrebščine za pritlikavce: čevlje, srajce, nogavice in podobno. V to-

Oddelek kaznilnice na sloviti Hudičevih otokih v francoski Guayani. To strašno kaznilnico so zdaj opustili ter kazni oddali v navadne jetnišnice

varni so seveda zaposleni sami pritlikavci. Vsa oprema v tej tovarni, stroji in drugo, je prikrojena njihovi velikosti. Značilno je, da ta tovarna ni nikdar doživela kakšne večje krize, v njej tudi ni bilo nikdar še kakšne stavke. Podjetje izredno lepo uspeva. Gontu se ni bilo še nikdar treba boriti s kakšnimi večjimi težavami, ki bi nastali zaradi nezadovoljstva tega »malega« delavstva.

Pohabile so otroke še pred rojstvom, da bi z njimi zaslužile

Pritlikavcev je na Madžarskem zelo mnogo. Nekateri so to deželo začeli celo imenovati deželo pritlikavcev. Na vsakih 20.000 ljudi pride gotovo vsaj en »Liliputanec«. V drugih državah jih je povprečno štirikrat manj. Njihov kralj Gont je javnost že večkrat opozoril na krivice, ki se dogajajo njegovim podanikom. Posebno strogo je nastopil proti temu, da bi te njegove zveste podanike kdo izkoriščal. Poudaril je, da pogosto, kako nezaslišano je to, da ponekod potrebujejo pritlikavce samo še po cirkusih, kjer jih izkoriščajo v dobičkanosne namene. Nezaslišano pa je tudi krivica, da se nekatere matere z vsemi mogočimi umetnimi sredstvi prizadevajo, da bi bili njihovi otroci pokvečeni. Še predno so rojeni, jim ekušajo ovirati njihovo normalno rast, da bi kot pritlikavci, če ne vsaj pohabljeni, prišli na svet. Tem umetnim sredstvom je treba pripisovati, da naletimo danes vsepovsod na nesrečna bitja, pokvečene pritlikavce, ki imajo stisnjene glave, zveržene noge in podobne telesne hibe — vse po krivdi nečloveških mater. In te svoje otroke imajo le zato, da jih kažejo srečnejšim ljudem in da na ta način kaj zaslužijo. Kralj pritlikavcev z vso odločnostjo za-

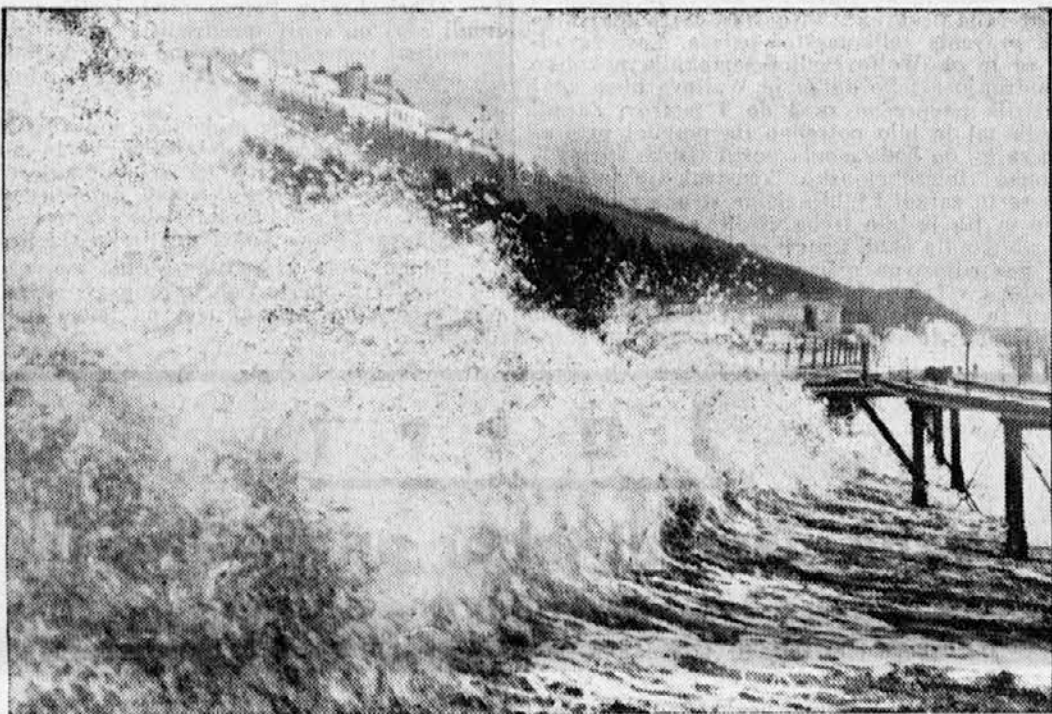
hteva, da je treba takšne matere najstrožje kaznovati.

Previsoko so kljuke pri vratih

Med samimi pritlikavci pa so tudi zelo različni ljudje. Njihova zavednost ni pri vseh enaka. Nekateri so ponosni na to, da se smejo prištevati k »narod« pritlikavcev, drugi pa so že nekaki »degeneranci« in se prizadevajo, kako bi vsaj njihovi otroci bili normalno visoki. Zato se ženijo prvi le med seboj, drugi pa teže za tem, da bi se poročili z »velikani«. Proti takšnim zadnjim porokam z vso silo protestira kralj Gont. Pritlikavci naj ostane pritlikavci, pač pa hočejo biti čisto zase, ker se jim le na ta način more bolje goditi. Že same hiše, kakršne grade normalno visoki ljudje, so za pritlikavce prava muka. Kdo od pritlikavcev naj hodi po teh visokih stopnicah »velikanov«. Kdo naj doseže kljuke, ki so na vratih tako visoko. V njihovi lastni državi naj bi bilo vse tako zgrajeno, kakor bi najbolje odgovarjalo velikosti pritlikavcev.

Tujski promet zaradi radovednosti

Res bi bila zanimiva takšna država pritlikavcev, kakor si jo zamišlja Gont. On sam je tudi prepričan, da bi vzbujala med evropskimi narodi mnogo zanimanja. Vanjo bi prihajali od vseh strani radovedni tuji, ki bi prinesli s seboj tudi mnogo denarja. Državica bi najsijajneje lahko živela res samo od tujskega prometa. Da, to bi bila menda res najrečnejša državica na svetu, ki bi v njej ustvarjala blagostanje sama gola človeška radovednost. Lep domislek, ki se je rodil v tej mali glavi kralja pritlikavcev!

Razpenjeni morski valovi ob angleški obali

Iz življenja „božanske Suzane“

Svetovna teniška prvakinja Suzana Lenglen je umrla 4. t. m., stara 39 let. Njeno smrt je z žalostjo vzela na znanje vsa športna javnost. Imenovali so jo »božanska Suzana«. Če je kdo po pravici užival slavo, je bila to gotovo ona.

„Čudežni otrok“

Suzana je imela srečo, da je njen oče, čim je opazil kakšen talent tiči v otroku, ta talent z vsemi sredstvi podprl. Dal je hčerko izolirati tudi v športu, kajti bil je bogat mož. Suzanin oče je bil posestnik omnibusne proge Saint-Lazare — République, to progo je prodal in užival lepo rento, ki jo je namenil v prvi vrsti svojemu otroku. Skrbel je za čim boljše Suzanino vzgojo. Dal jo je tudi v teniško šolo. Hotel je narediti iz Suzane »čudežnega otroka«, in zato mu noben najboljši trener ni bil dovolj dober. Suzana ni prevarila očeta v njegovih najlepših in največjih željah.

Enajstletna zmagovalka

S svojim enajstimi leti je Suzana Lenglen prvič nastopila na neki javni tekmi. Bila je kljub svoji mladosti tudi sprejeta v nek teniški klub v Nici. Nekaj tednov kasneje je pa poskrbela za senzacijo, ki je Suzano naredila slavno in poznano po vsem svetu. Nastopila je v Bordighi s takrat slavno teniško igralko gđ. Dale. Pomilovalno so gledali na malo deklico, kako se sploh upa postaviti proti tej slavni teniški igralci. Toda, kdor jo je videl pri igri, je tudi presodil, da se lahko meri z najboljšimi igralci. Izid tekme je bil nepričakovan: Suzana je zmaga gđ. Dale s 6:0, 6:1! Bilo je to leta 1910. Suzana je bila takrat stara točno 11 let. Ta nepričakovana zmaga je v življenju male deklice iz Saint-Lazare naredila velik preobrat.

Suzane takrat še niso imenovali »božanska«.

privlačna pa je bila pri njej njena mladost. Svet jo je obdaval kot »čudežnega otroka«. Kmalu po zmagi v Bordighi je postala prvak Compiegnea in Lillea. V Lilleu je po težkem boju premagala eno najboljših angleških igralk. Suzana je svoje znanje združevala z velikim navdušenjem in mladostno voljo. S svojimi dvanajstimi leti je že postala svetovna prvakinja. V Cannesu je po dramatičnem boju premagala Elizabeto Ryan.

Svetovna vojna je prekinila zmagovalni pot male deklice. Slava Suzane Lenglen je utihnila; svet je imel druge skrbi in se ni mogel brigati preveč za teniške svetovne igre. Sele po končani vojni, ko je vse iskalo pozabljenje v vseh mogočih senzacijah, ki niso dišale po krvi in topovih, je imela Suzana Lenglen zopet prišlo v javnost. Leta 1919 so jo poklicali v Wimbledon, kjer so jo smatrali za nekako čudo. Kaj so pomenile zmage te Francozinje, vedo samo oni, ki so poznali teniške zvezde z imeni Lacombe, Kane, Ryan in Lambert-Chambers. Zgodilo se je prvič, da je Francozinja odnesla lavorice Angležem iz Wimbledona.

Žalosten konec

Zmaga je sledila zmagi. Veliko zmagovalko so imenovali le »božanska Suzana«. Po človeškem pojmovanju ni bila po zunanosti ravno lepa, toda kdor jo je spoznal, ga je njena osebnost očarala. Bila je šarmantna, kot sploh Francozinje. Vedno je bila dobre volje in živahnega temperamenta. Pri Angležih je pač izgubila simpatije zaradi wimbledonskih zmag in ker je nekoč odpovedala obisk pri angleški kraljici zaradi bolezni. Zdravje je bilo »božanski Suzani« nad vse, več kot sprejem na dvoru.

Pred štirinajstimi dnevi je zbolela. Njeno stanje se je hitro poslabšalo in kljub temu, da so jo skušali zdravniki ohraniti pri življenju s tremi transfuzijami krvi, je dne 4. t. m. umrla. Njena zmagovalna življenjska pot je končana, »božanska Suzana« je odšla v kraljestvo brezimnih.

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 9. julija: 12 Plošča za ploščo hiti, z vsake veselje doni — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Plošča za ploščo hiti, z vsake veselje doni — 14 Napovedi — 18 Za delopust (Igra Radijski orkester) — 18.40 Pogovori s poslušalci — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Pregled sporeda — 20 O zunanji politiki (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Pisan večer — 23 Napovedi, poročila — 22.15 Radijski orkester — 23 Poročila o pripravah za XX. mednarodni kongres katoliških esperantistov v Ljubljani.

Drugi programi

Sobota, 9. julija: Belgrad: 20.00 Nar. pesmi, 21.00 Zab. konc., 21.30 Havajski kvartet, 22.15 Ork. konc. — Zagreb: 20.00 Igra, 20.45 Vok. konc., 21.15 Nar. program, 21.45 Kvartet. — Praga: 19.20 Operetno skladišče, 21.10 Češka filharmonija, 22.15 Plesna gl. — Varšava: 20.00 Za Poljane v tujino, 21.10 Nar. gl., 22.00 Zab. program. — Sofija: 20.10 Violina, 21.45 Lahka in plesna gl. — Budimpešta: 20.00 Zab. program, 21.55 Jazz. — Trst-Milan: 17.15 Plesna gl., 18.00 Opera »Mefistofeles« — Rim-Bari: 17.15 Klavir, 21.00 Simf. konc. — Dunaj: 19.10 Nar. gl., 20.00 Opereta »Thulski princ«, 22.30 Zab. ork., 24.00 Ork. in kvintet. — Hamburg-Frankfurt: 20.10 Operetna gl. — Stuttgart: 20.00 Gornjebavarska igra »Srca na planini«. — Monakovo: 19.40 Richard Straussova opera »Arladna na Naxosu«.

Obleka v filmu je pol uspeha, zato se igralci in igralke za vsak film skrbno posvetujejo z modnimi risarji o novih kostumih. Slika nam kaže ameriško igralko Kay Francisovo pri takem modnem posvetu

Hervey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Markiz je videl, da se je še tesneje stiskala k steni in se obupno grabila za zastor. Zastor se je pretrgal in padel na njo, ki se je zgrudila.

Don Luis jo je prijel in jo odnesel v posteljo. V tem kotu sobe je bilo temno. Šel je k oknu, vzel svečo in jo postavil k postelji. Držal je svečo visoko, tako da je rumena luč lila na ženo.

Nenadno je markiz strašno zaklel in vrgel luč na tla. Drugi dve sveči na oknu sta mirno goreli dalje.

Sede zdaj je Maria zapazila, da sedi na postelji. Odprla je oči samo malo in videla, da drži njene roke trdno v svojih. Držal jih je tako nežno, da se ji je skoraj smilil. Zdal jo je stisnil močnejše. Odprla je oči, njegov stisk je bil vse močnejši, zdaj je gledala prav ob blizu njegov obraz.

»Kako mu je ime?« je vprašal Don Luis.

Njegov stisk jo je začel boleti. Pogledala ga je in se vgriznila v ustnice.

»Kako mu je ime?«

Zaprta je oči in se naredila trdo. Ni čutila ničesar več, samo nezno bolečino, ki ji je udarjala iz njegovih rok, po lakhtah, v rame. Če bi bila bolečina tako velika, bi bila morda odgovorila. Tako pa ji je z bolečino pohajala vsa moč.

Vprašanje, ki ga je njegov glas vedno znova zastavljal, se je spremenilo v nesmiselno brnenje.

Onesvestila se je.

Tako daleč Don Luis ni hotel iti. Poškropil ji je obraz z vodo. Prestašeno je zagledal odnose svojih prstov na njeni roki. Vzel je skodelico z mrzlo vodo in ji hladil prste.

Zdal se je zavedala, toda še vedno je ležala kakor oslepljena. Ležala je, kakor da ji je strl ne samo roko, marveč vse telo.

Sedel je in se zatopil v misli. Bil je nezadovoljen sam s seboj, da se je dal od besnosti potegniti do tako prostaškega nasilja. Hlad pozne nočne ure je občutno vel po prostoru.

Vstal je in jo pokril.

Proti jutru je postala nemirna in sedla kakor v vročici. Zdelo se je, da njeni pogledi ničesar več ne prepoznajo. Hlastala je in se neobgljeno prijemala za vrat.

Markiz, ki je sedel pri postelji, je odprl okno. Kmalu se je moralo zdaniti, globok molk je ležal nad pokrajino. Nenadno se je zaslišal šum drvečih konj čez polje, kakor bobnanje bobnov.

»Denis, Denis!« je zavpila Maria in se zgrudila na blazino. Don Luis je zadihal in dejal:

»Aha!«

Denis je planil na dvorišče, vrgel čez drhtečega konja odejo in drvel k oknu.

V gornjem grajskem nadstropju sta stali dve sveči in mirno goreli.

Torej je bila njegova naglica zastoj. Nekaj se je med tem dogodilo. Lucia mu bo jutri sporočila.

Oblečen in obut se je vrgel na posteljo. Hotel je samo trenutek počivati, a je takoj zaspal. Zdelo se mu je, da je od zore.

SEDMO POGlavJE.

Muha gre v mrežo.

Naslednje jutro je kočija na vse zgodaj zapeljala pred grad. Lakaja sta začela nalagati prtljago.

Don Luis je sedel v knjižnici in pisal toplo zahvalno pismo grofu de Besancevu, svojemu prijatelju:

»Dragi prijatelj, moram se vam zahvaliti ne samo za gostoljubnost vaše očarljive hiše, ki ima, kakor sem odkril, vrh vsega obilja tudi izborna vinska klet. Zahvaljujem se vam tudi za obnovitev svojega zdravja. Lahko se smatram za popolnoma zdravega. Tak, kakršen sem danes, bi se častni zadevi skozi in skozi častno izmazal, ne samo kot sekundant seveda, in ne samo s samokresi.

Kar ste vedeli hvale o toplicah v Royatu, se je vse izkazalo kot resnično. Name je studenec deloval kakor pomladilo. Dobil sem do njega naravnost praznoverno zaupanje. Tudi daljna okolica se mi zdi, da ima ozračje, ki zdravju izredno prija.

Zadržali bi se bili gotovo še dalje tu, toda si je žal moja žena, za katero ste se tako prijazno zanimali, spahnila prst v členku in bo najbrž morala h kirurgu v zdravljenje. Tega bova, kakor upam, pač našla v prvem večjem mestu med poljo.

Potovala bova čez Marseille v Florenco, toda zložno, ker bi rada videla čim več od vaše lepe domovine. Zaradi moje žene si ni treba, če smem prositi, delati nič nepotrebnih skrbi. Pripeljalj ni nič posebnega in ga bo v kratkem prestala.

Končal je pismo z obilnimi priporočili in z umetno zavitim podpisom, ga posul s peskom, ga zapечатil in z zvoncek poklical Pierrea.

»To mora takoj v Pariz, za to naj skrbi upravitelj gospoda grofa. Saj bo najbrž kmalu odpotoval k njemu z najemnino? No, lepo. On bo najbrž nagleje potoval kakor poštar.«

Služabnik je spoštljivo pripomnil:

»Prav dobro, gospod. Ali si smem dovoliti pripombo, da jaz... da vsi zelo obžalujemo odhod gospoda markiza. Gospod markiz so bili zelo prijazni.«

»Da — škoda, da je gospa markiza imela malo nezgodo. Zdalj moramo malo hitreje proč, če ne bi bili ostali še nekaj dni. Sicer pa — postrežba je zelo pazljiva, to sem tudi gospodu de Besanceu izrečno pisal.«

Ni bil Don Luisov namen, da bi svet zvedel kaj neugodnega o njegovem bivanju v gradu. Celo služabnik, ki ga je ob prihodu namahal s palico, se je danes blagoroval.

Razen Lucie ni nihče ničesar vedel o poletnih dogodkih, kaj šele o dogodkih preteklih noči. In Lucio bodo vzeli s seboj natanko kakor Mario, si je mislil markiz.

Odprl je okno in poklical Sancha. Naladno sta se pogovarjala, potem pa je markiz podal meč s palico z zlatim ročajem, ki ga zdaj ni potreboval, meč, površnik in majhno škaltjo. Sancha je stvari spravil v kočijo.

Nato je Don Luis odšel gor in pripeljal Mario in Lucio k vratom. Niso spregovorili niti besede.

Maria je bila na videz spet podobna lutki kakor prej. Gibala se je kakor na žicah. Ko je šla ob vratih mimo vrste služabnikov, je marsikdo postal pozoren na njeno blede zunanost. Tudi Lucia je vzbujala zelo klaverno vtis, bolj kakor pa bi bilo opravičeno zaradi male obveze na gospodini roki.

Služabniki so vzklicali:

»Au revoir, gospod markiz, stokrat hvala in srečno pot!«

»Adieu« je odvrnil markiz s senco smehljaja na ustih.

Prijel je ženo od zadaj pod roko in ji pomagal na voz. Ko je vzel k sebi meč in ga pripasal, je vstopil še sam.

Lucia je prišla na vrsto zadnja. Lakaj je odpel stopnico pri kočiji:

»Gotovo, ekselena?«

Don Luis je v odgovor zavihel klobuk skozi okno. Sanchov bič je počil kakor strel iz samokresa. Štirje konji so potegnili tako silno, da se je zdelo, da je prednji sedež, kamor je Don Luis posadil ženski, kar izgubil izpod njiju.

Markiz je bil v prav takem položaju kakor star general, ki ga je po skrbnih pripravah za boj lastni pribojnik izdal sovražniku. A bil je tudi podoben generalu, ki se nikdar ne vda.

Ko je ponovi sedel ob ženi postelji, je njegova duša belo žarela, tako silen je bil pritisk njegove neuklonljive volje. Zdal je žal slapnel, toda globoko v njem je trdo in jasno kakor diamant ležalo neskaljeno, neponarejeno sovraštvo. Diamanti take vrste so redki, kakor ljudje, v katerih se lahko izoblikujejo.